

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Porotné súdobníctvo.

Toho roku uviedli u nás to súdobníctvo, ktoré nazývame porotné. Záleží v tom, že nie učení právnici sú tu sudcovia, lež ľudia, ktorí sú vzdelaní, čestní síce, ale zákonom a súdom rozumieť nemusejú. Preto aj nie je ich povolaním ustáliť tresty a pokuty. Tieto dľa zákonov určia už sudcovia, ktorí však povinní sú do povahy brať rozhodnutia porotcov o tom, zdá-liž voľaktorý prečin je skutočne hriechom proti zákonitému poriadku v krajine alebo nie. Porotci teda zskúmajú všetky okolnosti patričného prečinu a potom väčšinou hlasov vyrečú, či je vina skutočná v tom-onom priestupku, ďalej či je obžalovaný vinný z toho priestupku. A v tomto rozhodnutí nemusejú sa opierať porotci na žiadne zákony, oni iba dľa prirodzeného citu spravodlivosti a svedomia súdia. I preto stať sa môže, že ačkoľvek pri voľaktorom žalobnom páde dľa zákona musel by byť obžalovaný trestaný — porotci však presvedčení súc o nevinnosti obžalovaného, určia tak, že predsa i proti všetkým zákonom oslobodíť sa musí obvinovaný. Tiež ale aj naopak môžu ustáliť hriechnosť obžalovaného, ačkoľvek dľa zákonov by sa to nedalo dokázať.

Takéto porotné súdobníctvo bolo treba do života uviesť preto, lebo odborní sudcovia v mnohých pádoch prinútení boli trestať nevinných lebo to zákon tak žiadal, a naopak, nemohli trestať mnohých preto, lebo boli obozretní zlodeji, aby ich zákon nezastihnuť.

Velikú významnosť porotného súdobníctva pochopíme, keď pozorujeme výroky porotcov. My zvlášte na dva takéto chceme poukázať. Istý Michal Nyuly obstaraný už zeman, čestný človek, zastrelil

nedávno pravotára Horváta v Budíne. Príčina bola, že Horvát falošným spôsobom priviedol Nyulyho a jeho sestru o všetko, tak že stal sa chudobným človekom na starosť, ačkoľvek predtým mal sa dosť dobre. Prosby, hrozby byly marné; a to tak rozhoršilo Nyulyho, že šiel k pravotárovi a štyry razy strelil doňho z revolvera i zastrelil ho. Dľa zákonov tento človek by bol musel na každý pád aspoň 12—15 rokov sedieť: no porotci vyslovili ho za nevinného a milému Nyulymu nestalo sa nič. Druhý pád stal sa v Belgicku. Akýsi mladík 19-ročný menom Sipido, chcel zavraždiť anglického trónného dediča na brüsselskom nádrazí a strelil dvakrát do vozňa v ktorom arciknieža valeský, trónný to dedič anglický sa viezol. Nuž tohoto mladíka — ako noviny píšú — porotci belgickí oslobodili! Pravda, porotci nie k vôli Sipidovej taký neočakávaný, skoro nemožný výrok vyniesli. Výrok ten je poriadne zaucho Angličanom venované. S Angličanmi nesúhlasí nikto, ani belgickí porotci a preto oslobodili pojašeného šuhaja, ktorý chcel zapričinitela anglo-burskej vojny, valeského kniežata zastreliť.

Liberáli naši, keď toto porotné súdobníctvo zaviedli, chceli nasledovať príklad iných krajín, a potom mysleli si, že im porotné súdy môžu časom veľmi vhodné byť. Konečne aj veľikí páni a boháči postvárajú všeličo, a odborný sudca odsúdi každého, jestli sa vina dokázala; nuž mysleli si liberáli, že však porotci ich budú osvoboduvať, tak jako n. pr. vo Francúzsku každého zednára a boháča osvobodí. No doteraz sa to liberálom nepodarilo. Papp, ten lakomec a vrah svojej krvi je odsúdený na smrť, Nyuly, pomstiteľ donebavolajúceho klamstva fiskálskeho je

na slobode. A páni liberáli sa zplašili. Ale veľmi sa zplašili. Prichádzajú im na myseľ tie donebavolajúce krivdy, násilenstvá a pekelné tyranstvá, ktoré na ubohom Iude svevolne doteraz páchali. Žandár, ekzekútor, pokuty, žalár vysely každému samostatne smýšľajúcemu kresťanskému občanovi ustavične nad hlavou. A nikto nemôhol zákonitou cestou nič proti tomu, alebo aspoň s ohromnými ťažkosťami.

Páni liberáli sa teda hrozne zplašili. Veď konečne ten zastrelený pravotár a šudier Horvát znivočil len niekoľko osôb majetkove, znivočil potajomnou falšou: ale čo-že Bánffy, Tarnóczy, Kloch, Szalavszky a ostatní tyrani? Zdá sa, že títo nie sú storáz horší, nežli šudier pravotár zastrelený? Či neorabovali úradne, bezočivo, s posmechom verejne pred svetom, pomocou vojska a žandárov a židov tisíce a tisíce statočných občanov o právo volebné, o svobodu osobnú? A kto vie, že ako by súdil porotný súd v páde takom, keby do nekonečna rozhoršený občan pomstil sa na politických živáňoch?

Od týchto myšlienok bolí teraz hlava liberálov. Vidia, že porotci nebudú dobrý nástroj ku osvobodeniu hriechových hlaváčov. Čo teda robí? Spriahli sa so svojimi naj dôvernejšími pajtášmi: so židmi. Aj týchto ten zastrelený lakomec šudier pravotár mrzí; boja sa, aby príklad osvobodeneho pomstiteľa neprívábil aj iných ku podobnému spôsobu trestania donebavolajúcich hriechov úžery. Preto začali liberáli a židia vo všetkých novinách vejkať, pluť, zlorečiť na porotcov a žiadajú, by sa tento spôsob súdovnictva jednoducho zničil. Ale marno vejkať. Nech každý zhrozí sa opovážlivé neľudskosti páchať, urážajúce všetky zákony božské i svetské a všetek cit svedomia, potom nemusí nik sa obávať, že porotný súd trestať ich bude i vtedy, keď pre nedostatok zákona odborné súdy donútené by byly ich osvobodíť. Veď práve v tom javí sa nesmierna nedôslednosť, že lotri a lúpežníci, ak sú obozretní môžu vyklznúť sa zpod moci pravosúdia, ačkoľvek celý svet presvedčení je o hriechnosti jejich.

Kto je spravodlivého, poctivého zmýšľania tomu musí zodpovedať taký ústav, kde prefikanosť lotrovska nenie dostatočná príčina ku šetreniu patrneho zločinu.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Naše shromaždenia. Ešte v deň sv. Petra a Pavla mali sme sedmoro shromaždení na území Sekulov v Sedmohradsku. Mali by sme aj o týchto shromaždeniach obšírnejšie písať, však ale že ich bolo až sedem a že odbývaly sa nám takrečeno v cudzom kraji, preto nateraz neideme tie shromaždenia obšírno opisovať. Dost buď na tom, že obyvatelia tamojší boli až bez seba od radosti, keď našich rečníkov vítali. Čo vzľáštnosť musíme pripomenúť, že najhorlivejšie chovalo sa duchovenstvo a popri ňom hneď aj úradníctvo stoličné. Bez pochyby preto, lebo tam nepanuje hnusný bánffycký poriadok. Ľudia na shromaždeniach prítomní slúchali všetkých rečníkov s veľikou pozornosťou, ale keď začal rečník vyslanec Karol Kálmán s jeho podivnou ohnivosťou, začalo všetko ruky a prsty zdvíhať a prisahať večitú vernosť strane Iudovej. A ktorí boli na jednom shromaždení prítomní, išli vždy temer všetci hneď s rečníkmi aj na druhé do susedov, ba aj na tretie, lebo ako známo na troch miestach cez jeden deň ustávali sa naši.

8-ho júli bolo tiež shromaždenie v Keménde nedaľecko Ostrihomu. Na stanici železničnej bolo množstvo Iudu čakajúceho na príchod rečníkov. Privítanie pripravili slavné: bolo bandérium, hudba, strelba, družičky, zástavy, vence atď. Okrem rečníkov prítomní boli dr. Csernoch a dr. Prohászka, dr. Ernst; ďalej všetci okolití páni farári, tiež i svetskí páni: Rapp, Hegedüs, Kucsera, Csebres, Dudics a iní.

Prvý rečník bol predseda shromaždenia: gróf Aladár Zichy. Poďakoval sa obecenstvu za skvôstne prijatie. Potom líčil stav náš politický pred cirkevnopolitickými reformami. I tvrdil, že Iud sám si bol príčinou, bo nestaral sa o nič. Vtedy liberáli oklamali kráľa, že Iud sám si žiada cirkevnopolitické novoty. Na to utvorila sa strana naša Iudová, ale pod tyranským Bánffym všetko vykonal liberáli, aby ju mohli akokoľvek znivočiť. To však nešlo; Bánffy musel prasknúť a my vífázime deň čo deň lebo bojujeme za Iud. a Iud si pozná svojich. Prizvukoval spolky ale len kresťanské: čo nie je kresťanské, to my schvaľovať a podporovať nikdy nebudeme. U konca reči prečítal telegrafický pozdrav vodcu, starca gr. Ferdinanda Zichyho znejúci takto:

V Duna-Adonyi 8. jul.

«Boh nech posilní, požehná za vieru, vlasť a za sv. korunu bojujúcich našich spolubratov. S pozdravom
gróf Ferdinand Zichy.

Tento telegramm spôsobil nesmiernu radosť, tak že sotva utišil sa vedeli zástupy počítajúce tisíce a tisíce osvedčených Iudákov.

Druhý rečník bol Michal Vaszary, primášsky nadzorca baní, vnuk jeho Eminencie Prímaša. Hovoril

dlho a múdro o národohospodárstve liberálov. I dokázal patrne, že liberáli rozhodne proti kresťanskému malohospodárovi robili všetky zákony a týmto spôsobom priviedli na žobrácku palicu mnohých a vohnali do pazúr úžerníkov temer všetkých tak, že hrôza je len pomysleť na to, ako nesmierne sú roľníci rad-radom zadlžení. Rozprával o znížení pozemkovej dane, o spolkoch úverkových, potravných a o spolkoch zbožie odoberajúcich a odpredávajúcich. Tak sme sožobráčení, že jestli nespojíme sa, rozptýlení a osamoteli istotne zahynieme. Hovoril aj o burse.

Po ňom Karol Kálmán tento zlatoústý prorok mlúvil k ľudu. Každé slovo jeho trhlo prítomnými. Našli sa starí ľudia, ktorí začali nariekať, že doteraz hlasovali na liberála a prisahali verejne, že neodstúpia od strany ľudovej.

Konečne ešte predseda zažakoval prítomným za trepezlivosť a prizvukoval, by zaštepili si všetko hlboko do srdca a ostali verní slubu, keď príde čas pri voľbách verejne osvedčiť sa.

Upozorňujeme pánov spolubratov v okolí rajeckom na toto:

Pozvanie.

Úprimní a verní ľudácki občania volebného okresu žilinsko-rajeckého pri budúcich voľbách chceme ku víťazstvu priviesť zásady strany ľudovej; i preto úctive povolávame všetky obce okresu nášho, by na v úhladnom **Rajci** dňa 15-ho júli 1900 v nedeľu popoludní o 5. hodine vydržiaval sa majúcom **Ľudovom shromaždení** úplným počtom súčasťní sa ráčili. Programm je nasledovný:

1. Zahájenie predsedom. Hovorí Zoltán *Zmeskál*, veľkostatkár, kraj. vyslanec.
 2. O spolkoch. Hovorí: Jozef *Szteszkál*, dekan.
 3. O programme národohospodárskom. Hovorí: Rudolf *Krupecz*, veľkostatkár.
 4. O zákonoch cirkevnopolitických. Hovorí: Michal *Juriss*, tit. kanoník, kraj. vyslanec.
 5. Záverečná reč predsedov.
- V Rajci, dňa 2-ho júli 1900. Riaditeľstvo.

V ten istý deň bude i v stolici Zaladskej v obci Paesa shromaždenie s nasledovným programom:

1. Predseduje gróf Aladár *Zichy*, kraj. vyslanec.
2. O revízii cirkevno-politických zákonov. Hovorí: Karol *Szentiványi*.
3. O položení malohospodárov a o snahách strany ľudovej. Hovorí: Jozef *Farkas*, kraj. vyslanec.
4. O úlohách strany ľudovej. Hovorí: Karol *Kálmán*, kraj. vyslanec.
5. Zaklúčenie predsedom.

V dolňokubínskom okrese v **Dluhej** bude bez pochyby tiež shromaždenie asice 22. t. m. Predseda bude gr. Aladár *Zichy*. Rečníť budú Rudolf *Krupecz* a Karol *Kálmán*.

Upozorňujeme napred okolité obce, aby sa potom súčasťnily. Vyzvedajte sa všetci u svojich duchovných či došli tlačene oznamy, a dajte dobrý pozor aj na budúce číslo Kresťana.

Vojna v Chine (vyslov: Čína). Samé desné vesti chodia z Číny a o Číne. Kolujú chýry, že v Pekingu všetci cudzí sú už povraždení. Pravda, potvrdené tieto desné chýry ešte nie sú. Rozhlasujú i usmrtenie čínskeho cisára a cisárovný, ale niet ešte ani o tom potvrdenia. A europejská vojenská sila v Taku cíti svoju malomocnosť, nemôže nič podujímať. Ak skoro nepochodí posila, fažko bude Europejcom udržať i Tian-Czin. Tiahne proti nemu od Pekingu značné čínske vojsko; oznamujú, že počítuje skoro 100 tisíc mužov a má moderné kanóny. Okrem tohoto vojska medzi Pekingom a Tian-Czinom že jest ešte vyše 100 tisíc ozbrojeného ľudu, hotového udf na nepriateľa. A džžavy ak mohly by sobrať 20.000 mužov. V anglickej snemovni predstaviteľ vlády vykladal, že pochod proti Pekingu je nemožný pre nedostatočnosť vojenskej sily. V tej veci anglická vláda že očakáva odpoveď japonskej vlády. Potom oznámil snemovni, ako pohrozili čínskemu poslovi v Londýne, že čo anglická vláda urobí, jestli sa potvrdí povraždenie Europejcov v Pekingu.

Najviac nespokojnosti po celej Europe zapríčinil prvý chýr o vraždách, z ktorých docela určito dokázalo sa, že nemeckého veľkovyslanca zavraždili. Nemeckí cisár hneď odoslal ta vojsko a hlásal že sa pomstíť musí, ako ešte nik sa nepomstíť. Noviny o tom pisaly, ale žiadnym neprišlo na myseľ dobre uvažovať vyhrážanie mocného cisára nemeckého. Nuž my hovoríme, že pekne je svoju národnú česť bedlivo si ochraňovať a potupenú pomstíť: ale o to je otázka že ako? Čo môže aj ten Nemeec spraviť s krajinou tolkou jako je celá Europa a s ľudom počítujúcim blízo 500 millionov? Jako že tu rozstaví svoje vojská, a kedy podmaní všetky čiastky krajiny? Že vyhrá vo voľaktorých bitkách, to takáto ohromná krajina ani dobre nepocíti.

Nemeec sa teda biť už musí, ale ho bude hlava boľeť, tak jako všetkých panovníkov boľi.

Škoda bolo jednoho chlapa ta poslať z nášho vojska. Veď nemáme v Číne nič a doma by bolo dost starosti. — Akonáhle Vilhelm, cisár nemecký zahrozil sa s pomstou, hneď klesly strašno ceny papierov na bursách berlinskej a viedenskej. Židia majú dobrý nos. Oni vedia, že zisku žiadného nemôžu mať Nemci z celej vojny, iba ztratu. Preto klesly ceny na bursách. — Síce židia by aj to snáď vedeli povedať, prečo tá vojna vypukla. Je zvláštne, že práve vtedy, keď židom začínajú podkopávať nadvládu v Europe (v Rumunsku, Francúzsku, Nemecku, v Rakúsku, Rusku atď.) — že práve vtedy musejú byť jedno za druhým vojny, ako byly grécko-turecká, španielsko-americká, anglo-búrska a teraz celej Europey z Chinou. Ono je pravda, že pri vonkajších nepriateľstvách zaniknú domajšie nepokoje, nuž židia sa môžu len tešiť z tých vojny.

Klzká cesta.

Liberálna doba chmúrne časy priniesla Iudu uhor-skému. Pod ňou rozuzlily sa všetky zlé chtiče, mrzké náruživosti, pod ňou zaseklo uapredovanie milej vlasti našej tak v hmotnom, ako i v duševnom ohľade. Ba nie len že duševný a hmotný vývin znemožnil duch lživého liberalismu, ale i tam vidíme úpadok, slabosť a klesnutie, kde predtým honosil sme sa mohli úspechom a zdarom. Národné hospodárstvo zakrnelo pri všetkých obetách donesených v prospech jeho, tak že tie bľadosvetlé body, ktoré badať preblesknúť tmú spoločenského hospodárstva, sú mnohokrát svetlá, ktoré vedú nás na mokrad a trasovisko národného hospodárstva a hnanie sa za nimi mocráz zapričini väčšiu škodu, nežli by malo za výsledok zostanie v starých, bárs i vydratých kolajách tohoto hospodárstva. Kupectvo, ktoré má dať výživu tisícom v krajine, slúži iba za dojnú kravu tým, ktorí včera ešte v Galícii v pajzesoch a v čiernom kaftáne spúšťali haličskému Iudu žilu majetnosti. Vidíme tedy monopolizovanie kupectva skrz jeden malý zlomok obyvateľstva krajiny, skrz takých ľudí, ktorí včera Halič, dnes Uhorsko, zajtra možno Ameriku menujú svojou «milou» vlasťou.

Že takýto vandrujúci živel nevie podriaďiť svoje so-becké záujmy záujmom spoločným, netreba dokazovať. Komu všade je dobre, kde zabíjať možno ľud, ten nepozná citu opravdového vlastenstva, ten nezná doniesť obeť za spoločnú otčinu, tak že židovský blak a škreky o vlastenectve je púhou lžou a podvodou, ktorými iba vy-dobíť si chcú skvelé hmotné postavenie. Licitovanie v modernom hazafišágu je iba istým druhom gšeftu, ktorého nevedia sa vzdať ani len v synagóge. Priemyselníctvo a remesla sú potláčané týmto istým živlom, veď ohromný kapitál, ktorým vládnu, znemožňuje i pracovi-tého remeselníka, ktorý neráz nútený je všetky svoje telesné a duševné sily prepustiť židovi — fabrikantovi a on živorí.

V týchto troch práve spomenutých národnohospo-dárskych odvetví nebadáme tedy zvláštny, tým menej blahonosný pokrok, ponevadž ale hmotný stav národa v úzkom súvisí stojí s jeho duševným a duchovným živo-tom, neblahé pomery majetkového rozdelenia konajú zlý vpliv i na duševný život.

Náboženstvo, viera, najmä v posledných časoch utr-pely na svojej čistote a hĺbke, staly sa tu bezvýznamnou frá-zou a svojou plytkosťou urážajú človeka čo len niečo kresťanského.

Vlast naša cez dlhé storočia jednotná vo viere, v histórii kresťanstva ohľadom náboženstva zaujímala prvé miesto; ba i cez tú dobu, keď protestantizmus pri boku katolicizmu rozsieval semeno novej viery, nábožnosť na oboch stranách nielen že neklesla, ale stupňovala sa. Iba novšie časy stoja v protive s kresťanským nábožen-ctvom, najmä ako židovstvo začalo proti nemu podkopnú prácu a úpadok tento dnes ešte nedosiahol vrchol, veď nebezpečnosť tejto klzkéj cesti v priepasť neznajbožstva a duševného anarchizmu neprivedlo ešte k povedomiu

ľud, ktorý jedine by bol vstave urobíť prietrž ďalšiemu úpadku. Kým náš ľud nepozná, že je figliarský podve-dený a zavedený, kým nebude vedieť oceniť význam po-zitívneho náboženstva, dotiaľ niet výhľadu k lepšej bu-dúcnosti, dotiaľ budeme otrokmi prišlelcov, ktorým sväté je iba ich židovčina, kresťania sú im — gojmi.

A tak sa zdá, že doba prebudenia je ešte ďaleko. Všetliaké pobočné politické skoky odvrátili vládu na dlhý čas od zdravej užitočnej práce a umelým, násilníckym spôsobom v Iude hlas svedomia, prekáža v činení poka-nie. Nie maďarizácia, vlastenčenie za cudzý groš je pod-mienkou všeobecného blaha, ale práca riadená kresťan-ským duchom, ktorý nedovolí, by utrhalí sme na právach iných a kládli prekážky osvetným sňahám národnosti. V krajine ale, v ktorej bez trestu zhanobíť môžu odznak kresťanstva, ba i samého Krista, ťažko čakať súzvuk pri spoločnej práci. Toto zabezpečiť môže iba kresťanským duchom vedená spoločnosť.

Jožef Čellár.

Muchy v mokrom háji.

Meno našej dediny sotva bolo už kedy v novinkách, zdá sa mi, že po posledných bánňfovských voľbách vláčili nás po novinách preto, že nedali sme sa skortešovať na liberálnu stranu. Neradi spomínáme si na tie smutné časy a ani netužime, aby sa podobné vrátili k nám.

K jednému dobrému nám predsa slúžili tie zlé časy. Začali sme rozmýšľať o tom, prečo s nami tak zachádzajú, prečo nás pre pravdu utláčajú. Prišli sme na to a oči naše predtým slepé, počaly vidieť, naučili sme sa rozeznávať priateľa od nepriateľa, žida od kresťana, pá-nov od sedliakov, dobrých prorokov od falošných.

Keď začala sa hýbať naša matka-cirkev, staroslavná Skalica, ani my dcéro-cirkev nemohli sme zostať mrtvými, vždy tichými a trpiacimi. Už z vďačnosti museli sme nasledovať ju, lebo Skalica prijala našich predkov Horvátov Turkami prenasledovaných na svoje grunty, dala nám zeme, hory; behom 300 rokov vyvinula sa z nás dosť pekná obec. Horvátska reč sa u nás ztratila a už naši predkovia prijali slovenskú reč i kroj. Zostali len hor-vátske mena, ktoré sa končia na «ič», jako Jankovič, Školnikovič, Petrovič, Machovič; aj Horvátov je u nás dosť. Najbližšie máme do Skalice, slúžny je v Holiči a notár vo Vrádišti. Učiteľa máme len jedného.

Keď zvolený bol za farára v Skalici prevelebný pán dr. Ludvik Okánik, i my potešili sme sa srdečne v ná-deji že bude nám dobrým pastierom, vodcom i radcom.

Nesklamali sme sa v ňom, miluje nás, stará sa o cirkevné veci, nefaží sa mu, jako to u veľkých pánov býva, navštevuje nás často, vybavuje u nás služby Božie, poučuje nás, podporuje nás v boji za očistenie dediny od falošných prorokov, kazárov, (takto sa vraj teraz menujú židia).

U nás mala sa stať veľká zmena, obecnú hospodu kúpil vážený hospodár Ján Horvát-Mackovič a žiadal o udelenie licencie. Ale marné volanie, ďaleká cesta u nás v Uhorsku k pravde. Kde od nepamäti býval hostinec obecný, tam nesmie byť teraz hospoda; pomyslite prečo? nuž jednoducho preto že o licenciu žiadal sedliak a nie žid. A čo nachodil sa po pánoch Mackovič, čo navyhadzoval peňazí na štemple a všelijaké prosby a písma na direkciu finančnú a tuším aj pánu ministrovi sa písalo, ale všetko darmo. Veľkomožný pán Lotr ale nie, ten je už

u Abraháma, pán Frant že majú u direkcie rodinu a v slúžnovskom úrade v Haliči že sú tiež známy dobre. Šuštko sa a pán slúžny — ináče dobrý človek — jedinú chybu majú, veľmi radi majú židov, nemáme proti tomu nič, že mu tak tento národ k srdcu prirástol, ale toľko jako ku týmto máme právo žiadať i my kresťania udržiavajúci obec a pracujúci pre dobro krajiny.

Pýtame sa na základe čoho patrí židákovi viacej práva, nežli kresťanovi; pracuje žid viacej, trhaní sa vo dne v noci jako my Slováci, jje len suchý chlieb a pije vodu jako my, platí viacej nežli my, prelieva viacej krvi za vlasť, nežli naši synovia?

Sotva môžeme smelo povedať že nie! a predsa prečo nemerá sa nám rovnou mierou, prečo kazarovi viacej práva a mnoho úradnej ochrany, a kresťanom žiadne právo, alebo málo, a úradné prehánky?

Či snáď boli páni v strachu, že z mokrohajanov stanú sa korheli, keby dostal Horvát licenciu? Veru sú len tí páni dobrí, jak sa starajú o naše telesné blaho, aby sme si v kresťanskom šenku neublížili. Pekne je to. Ale u toho Komára si môžeme ubližovať s pekelným jedom, s čertovicou, u Horváta by nám to bolo škodilo, u komára nie! Ach ten panský rozum!

Nás sedliakov Pán Boh slepotou potrestal, máme oči a predsa nemôžeme ku komárovi trať, ačpráve obletuje a brndzí, jako chrúst z jara; nečujeme, máme uši ale sme hluchí!

Keď bolo s nami najhoršie, prišiel náš duchovný otec, potešil nás a založil nám spolok kat. kruhu. Od tej doby je u nás živo, veselo!

V máji slávil sme otvorenie kruhu; pán dekan vysvätil miestnosť spolku, ktorú spomenutý už horlivý člen Ján Horvát bezplatne kruhu k používaniu prepustil. Členov zapisalo sa 180. Kúpili sme si víno, vyplatili z neho potravnú daň a rozdávali sme členom na žajdlíky, hoľby, hrnky. Komári a všetky muchy v Mokromháji lietaly ako splašené. Udali nás, že predávame víno, že sme uľali v hore máj, že búrime proti židom, že nechceme ku komárovi chodiť. Financov nám dovedli na krk, ale sa nám ináče nič nestalo.

Na svätodušný pondelok usporiadali sme si zase zábavu pre členov a hostov. Prišli i naši bratia a členovia z katolíckeho kruhu skalického; mnohí pristúpili z nich k nám.

Povzbudili nás, napomenuli k vytrvanlivosti a pobavili sa s nami, a trebárs nám financi na udanie zapečatila aj jeden sud vína, dobre nám bolo; pili sme sódočku a lemonádku a komárovo víno ani darmo nechceme. Pre túto zábavu povolal pán slúžny predsedu spolku pána dekana k sebe, žandári chodili po Skalici a vypytovali sa ľudí, že či boli v Mokromháji na zábave a také všelijaké veci.

Takéto kúsky nás nezarmútia, naša cesta je jasná, náš cieľ spasiteľný; jedno vieme, už dnes zohnúť nás možno, zlomiť nie! Keď holičským muchám ľúto komára mokrohájskeho, nech prídu každú sobotu k nám všetky zátky, rebeky, mojžiši, srúli, jajtelesi aj s muzikou a môžu tancovať aj dva dni, aby sa naša schudnutá muška potešila a obohatila, my nebudeme im prekážať ani im závidieť, aj naši chlapeci dajú im tiež pokoj. Nech ide každý ta, kde mu patrí: svoj k svojmu.

My vieme, od čoho muchy kapú!!

Od otravy, ale otravou múch mokrohájských bude voda, sódočka a limonádka, ktorú mládenci mokrohájski pít budú ešte dlho, hodne dlho.

Pitie trúnku omrzne, pitie vody nikdy!

Prekážky a prenasledovania u našich spoluobčanov majú už dobré výsledky. Čo má v Mokromháji nohy

všetko je v kruhu, posiaľ 280 členov. Nech ich Boh živí! — Komár má už málo patrónov, známe ich, a celá obec. Snáď vnikne časom aj do ich tvrdých srdca a temných duší svetlo pravdy a pravého kresťanstva. Sú po-blúdení a nevedia čo činia.

Prosím pane Redaktor, odpustite mi za moje škarredé písmo, mnoho práce so senami, s datelinami; pracovitý človek ľazko píše. *Nebojsa.*

Soznam milodarov na pohorencov plevnických.

V *Plevníku* (trenčianska st.) v máji b. r. veľký požiar zúril, ktorý mnohých chudobných oa zobračku palicu dovedol. — Našli sa mnohí dobrého srdca rodáci, ktorí so svojimi almužnami k uľaveniu ubiedených láskave prispeli. Tu pripomínam ctené mena našich rodákov, ktorí sa ponáhľali sbierku urobiť pre pohorencov. — Mena sú tu pripojené, ktoré prosím uverejniť a ktorým ja v mene najsladšieho mena Ježiš verejne ďakujem a požehnanie božie prajem.

Obetovali na vyhorelcev plevnických:

Ján Pacík z Rovného	11 korún
Ján Beliš z Rovného	10 "
Štefan Michalek z Plevníka	10 "
Ján Urik starší z Plevníka	6 "
Štefan Turcsányi z Plevníka	6 "
Jeho syn Ján z Plevníka	4 "
Jeho syn Urban z Plevníka	4 "
Ondrej Urik z Plevníka	4 "
Ján Urik mladší z Plevníka	4 "
Ďuro Komoráš z Plevníka	4 "
Tomáš Matlo z považskej Teplej	4 "
Ondrej Chudovszky z považskej Teplej	2 "
Ondrej Turcsányi Poriadny z Drienového	2 "
Ján Adamec z Drienového	3 "
Ján Szluha z Drienového	4 "
Ondrej Kucharik z Drienového	2 "
Ján Kamasz z Drienového	2 "
Jozef Uriček z Predmiera	4 "
Ďuro Krajčí Hluchý z Jablonového	3 "
Štefan Baláž z Jablonového	2 "
Ján Kováčik z Rovného	4 "
Jozef Černička z Rovného	4 "
Jozef Kontelik z Rovného	2 "
Pavel Mičušík z Rovného	3 "

spolu 104 korún

O sbierku túto obzvláštné zásluhy má pán Ján *Turcsányi*, rychtár plevnický, ktorý sám vyhorel a do veľkej škody upadnul; On jako opravdový priateľ ľudu a podporovateľ všetkých záujmí ľudu kroz svoju známosť a oduševnenosť má najväčšie poďakovanie jak od biednych vyhorencov, tak spolu aj odo mňa nižepodpísaného.

Predmier, dňa 29-ho júni 1900.

S úctou

Jozef Szteszkal, dekan.

BESEDNICA.

Sláva svätému krížu.

Aj nám ho lámali,
Aj potupovali,
A predsa svätý kríž
Vífazstvá své slávi.

Ludia pobúrení
Povstali zmužile,
I hrnú sa proti
Nepriateľskej sile.

Znak svätého kríža
V zápasoch ím svieti,
O pomstu volajú:
Muž, ženské i deti.

I všetko sa búri
I všetko prisahá:
«Hore s ním na žinku,
Kto nám kríže láma!»

A keď nie na žinku,
Teda za hranice!
Netreba kresťanom
Hnusnej pijavice!

Križ je nám potechou,
Zárukou spasenia,
Na ňom skonali Kristus
Za vše pokolenia.

Križ je nám kresťanom
Sfa címer zemianstva:
S ním vyvádzať nesmie
Nikto nám oplanstvá.

A kto križ uráža —
Bársby sa pod zem zkrýl:
Neujde ver trestom
Nebeským, ni zemským!

I Boh bil povrazom
Zhanovníkov chrámu,
I my zahrníme,
Keď nám kríže lámu.

Preč, preč protivníci!
Široká je cesta ...
Bárs by vás zajtrejšia
Chvila preč odniesla!

A my dajme pozor:
Chráňme si znak svätý,
Stonásobnú úctu
Vzdajme mu dojatí.

Kristové učenie
A Jeho svätý znak
Ani cisárovi
Nedáme si odňať!

Kristové učenie
Musí tu panovať!
Veru zadusíme
Nekresťanský omlad!

Kresťan tu bol pánom,
Aj musí byť zase,
Až sa nekresťanom
Nadvláda otrasie!

Hore sa kresťania!
Staňme pod zástavu,
Pod ktorou svätý kríž
Mužský zastávajú!

A kde tá zástava?
U strany ľudovej!
Kresťania! Rodáci!
Všetci sa ta, ku nej!

Nech je nás čím viacej ...
— Jak povodeň jarná
Pôjdeme rozlámať
Antikristov jarmá!

★

Aj nám ho lámali,
Aj potupovali,
A predsa svätý kríž
Vífazstvá své slávi.

Ludia pobúrení
Povstali zmužile,
Len sa hrnme proti
Nepriateľskej sile!

E. Pobjedzskij.

Zaoskova cesta ako žurnalistu čili novinkára do «Haagy»

ku konferencii a ku porade štátov ohľadom svetového a všeobecného a hlavne domáceho pokoja.

Snáď si už aj zabudnul na tú veľkú konferenciu štátov v meste Haaga v Nizozemsku, kde sa radili o «svetovom pokoji», z ktorej porady len to vieme, že války, bitky a vojny boli a aj napozatým budú, a že sa ľudia a národy budú tak zabíjať, do seba strieľať a sa prepichovať, ako aj predtým, lebo žiaden štát sa nezriekol vojska ani kanónov, ba naopak zväčšujú svoje armády, vojenské lode, a zbraň a aj vojenské dane.

Pre nás sedliakov to i tak nemá žiadného významu taká konferencia, ako nemajú významu «ankety» našich ablegátov, na ktorých obyčajne sa nič neprevedie. Čože my z toho máme, či našich synkov vo vojne prepichnu s bajonetom krátkym či s dlhým, a či naposledy s vidlami, či funtova obyčajná, a či 100 kilogramová kanónova guľa dľa Krupového systému našim synom odtrhne nohy alebo driek a rozdrúžga im kosti a odrazí hlavy, a či ich «šrapnelli» na kúsky roztrhajú? Hlavné je, aby neboly vojny, bitky, aby sa ľudia netrhali, a o tom na konferencii ani reči nebolo, inak by sa zaiste nebili Angličani s Búrmami.

Keď sa teda veľký páni štátov nechcú zreknúť bitky, prebijania hláv, a mordoviska; my obecní ľudia sa veru tiež nezrekneťme sebe čelá a hlavy v krémách prebijať, a doma sa s manželkami bijať. Nám žiadná konferencia nepredpísala, akou zbraňou chceme naše práva už i či v dome či v kréme brániť a preto ani nevyberáme zbraň, a upotrebíme dľa okolnosti už či kol z plotu, lebo motyku alebo drevené maštalne vidly, aj ojo alebo levču, a to ani krajinu nekoštuje peniaze!

Nuž ale čo je pre nás mužských potupného, špatného a uponižujúceho, že naše baby, svokruše a manželky mnohorázy v našom domácom štáte, ktorého hlavou sme my mužskí, nečestnú vojnu vedú proti nám s nevyberanou zbraňou, ako: metlou, varečkou, kvasovou lopatkou, váľkom; a upotrebia aj bomby petardy a šrapnelly, keď nám hrnce s vodou nabité do hláv a chrbátov hádžu. O jazyku jejich ani neidem hovoriť; ten je dlhší a na dve strany ostrejší nežli tri bajonetty. A keď ony raz zaujaly hlavnú pozíciu, nedajú sa potom tak ľahko z nej vyhodiť, a tak nás doštuchajú a dopichajú svojimi jazykmi, že celkom zkrvácame a zostaneme ležať na bojisti, zvlášte keď prideme z krčmy celkom zoslábení, však ale ináč pritom dobrej a veselej vôle; lebo práve preto ideme tam, aby sme si mrzútosti domáce zpláchali, a túto našu dobrú a veselú vôľu nám pokazia tak, že si ani pokojno nemôžeme odpočinúť, lebo celú noc hádžu na nás kartáče kliatby a nadavačiek. A svokruše im lifrujú muníciu a tvrdy evibak neustúpnosti; a keď sa len ohlásime alebo vystrčíme bielu zástavu prosby čo znak, že chceme pokoj uzavreť, oni proti všetkým právam vojanským ešte otrčia a namieria proti nám svoje papulové «repetírky» dľa systému «Hekubois Jazitschnatois», (vyslov: Hekuba Jazičnatá).

Preto mnohí manželi ktorým veľmi leží na srdci domáci pokoj a dobrá domáca vôľa, mňa ako «reportira» novinkárskeho vystrojili s veľkou inštrukciou na konferenciu pokoja do Haagy, bych tam radou mojou účinkoval na domácom pokoji a na odstránení necivilizovanej zbrane našich manželiek.

Ja som ani nemeškal a vzal sebe hneď s mosadnými gombíkami povybijanú kapsu, čo odznak mojeho žurnalistického «portfielu» a vložil som do nej atrament, pero, klajbas a papier a na cestu oškvarkové pagáčky ponuknúť páňov v Haage.

Dľa cestovného programu vyznačili mi železničnú

dráhu Lundenburg-skú od Trnavy na Bielu Horu a na «Kúty», lebo ja rád chodím po kútoch keď si chcem zapíť, aby ma žena nezbadala; ďalej musel som sa stavať aj v Šelpóci (v Šelpicách), lebo len tak ísť bez múdrej a rozumnej rady to neide, tu som sa mal iste poradiť, abych v Haage volajakého «Čapa» nezastretil, a v Boleráze som mal dostať slobodnú kartu ako «žurnalista» a novinkár. Som sa aj meldoval, že som «žurnalista» aby mi vydali slobodnú kartu do Haagy; ponevác ale kassier videl, že v hrsti nedržím peniaze a že si flegmaticčno ujedam oškvarkový pagáčik, zdvorilo mi odpovedal, že neni žiadnej prekážky a preto aj slobodno môžem ísť do Haagy, že mi písomka a svedka netreba, však každý ma pozná podľa kapse, že som žurnalista. Uspokojený som za Bolerázom vysadnul na vlak, kde práve postál, lebo napravovali «šinu», čo pre mňa bolo vyznačenie, že tak mimoriadne môžem vstúpiť do vagona. Konduktor ale pýtal kartu a nechcel ma pustiť vysadnúť, že tu nenie stanica.

Na čo som mu odvetil; ale pán konduktor, čo mňa nepoznajú?

Nuž a čo že ja musím každého «lapaja» poznať? odpovedal nahnevaný konduktor.

Ale veď ja som Zaosek žurnalista, však vidia moj odznak kapsu «portefil».

Čo ma do toho, bárs ste aj čertom a naposledy každý «miškár» by môhol na svoju kapsu ukazovať a zadarmo cestovať; marš preč, «hordár» odsúrte tohoto opitého miškára nech tu nepokúša.

Ale prosím, veď ma znajú aj pán dekan orešanský, s nimi som chodil v Trnave do školy!

Moja apelláta nestála nič, chytil ma «hordár» a dolu násypom ma zhodil tak, že všetky moje diplomatické «rekvizitá» z kapsy my vypadly a z pagáčkov som len dva kúsky dostal: odkúfali sa mi do močariny.

Odtiaľto som už celkom slobodno bez prekážky odcestoval až k bielej hore a ponevác grobijansky konduktor svojej hlavy a svojeho práva v mojej vysokej missii ma zneuctil, just som nešiel cez «tunel» pod bielou horou, ale som ho pešky obišiel a to som si aj do denníka naznačil. (Pokračovanie nasl.)

Vyzvanie ku predplateniu!

Máme česť prihlásiť sa všetkým kresťanským Slovákom, ktorým dobro ľudu kresťanského na srdci leží, by každý predplatil si na jeden dobrý, ridzokresťanský časopis. Treba nám povedomými byť všetkých udalostí a pohybov na rozličných stranách našich, aby sme sa zo všetkého poučili a potrebné pokroky vo vzdelanosti robili.

V Budapešti nielo ani jedného slovenského časopisu v kresťanskom duchu písaného iba jeden jediný: «Kreštan». V tomto časopise berieme ohľad na potreby nášho ľudu, a píšeme vždy

srozumiteľnou rečou, aby každý s prospechom ho čítať mohol.

«Kreštan» je od dávna obľúbený u ľudu vodca krešťanských bojov, on smele pretriasa previnenie akýchkoľvek pohlaváčov a stoličných lebo obecných bašikov. I preto máme mnohé dôkazy, že «Kreštana» si tak obľúbilo obecnstvo, ako žiaden iný slovenský krešťanský časopis.

K tomu je aj predplatná cena čo možno nízka. Predpláca sa:

na celý rok	...	4 koruny
na pol roka	...	2 koruny
na štvrt' roka	...	1 koruna

Kto teda jeden v opravdu krešťanský, dobrý časopis by si žiadal, nech dlho nepremýšľa, ale nech hneď predplatí. Predplatíť možno v každú chvíľu. Prosíme vážne aj et. predplatiteľov, by svoje podlžnosti zplatili. Ponevác nastáva nový polrok, preto pripojili sme ku 27-mu číslu poštovú poukážku. Ráďte ju použiť ku odoslaniu predplatku. Kto ale už vyplatené má, nech odloží si poukážku a ju upotrebí až potom keď mu predplatok vyprší. Posielame totiž každému predplatiteľovi poukážku, aj tým, ktorí už zaplatili napred. Nech teda takí nemyslia, že žiadame od nich ešte raz predplatné.

Predplatíť nesmie sa ináč len na túto adresu:

«Kreštan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Úpenlivá prosba k láskavým čitateľom Krešťana.

Na krátko bolo už sdeleno v tomto časopise, jak hrozné nešťastie zastihlo obec Bielypotok (oravská st.) dňa 29. apríla. V nedeľu po poludni, keď sa ľud k službám Božím už shromaždil, vypukol oheň v jednej stodole, odkiaľ silným vietrom hnaný v krátkom čase na celú obec sa rozšíril a nemilosrdne hltal dom za domom. Keď pustošiaci živel na večer svoju zkazonosnú prácu dokončil a hustý dym, pred ktorým horiacu obec ani vidieť nebolo, sa rozišiel, hrozné divadlo predstavovalo sa očiam človeka: kde predtým úhladná

dedinka stála, tam sa objavil jeden veľký cintorín, a na ňom stá pomníky vyčnievajúce, očadené komíny a kozuby. *Ani chrám Boží, väžu, farské bývanie a školu neušetril oheň, i tie žiadal za obeť svojej nenásytnej pažravosti.*

Zúfalý bôľ, všeobecný zármutok, nevysloviteľná bieda a nedostatok staly sa podielom úbohej obce, ktorá teraz už tretí krát, a to docela vyhorela. — Keď podobné nešťastie len jednotlivých v obci zastihne, jejich osud je síce smutný, ale predsa nie tak ťažký, lebo naleznú utulok u súseda, priateľa, ktorý ich pod strechu prijme a najpotrebnejším zaratuje; ale keď celá obec zhorí, kde sa ten úbohý pohorelec so svojimi deťmi, statkom podieť má? Pod holým nebom musí mrznúť a mokrúť.

V tej nádeji, že to mimoriadne nešťastie, ktoré z dopuštenia Božieho mojich úbohých veriaticich zastihlo, sústrast a poľutovanie vzbudí v citlivých srdciach krešťanských, s tou dôveryplnou prosbou obraciam sa k láskavým čitateľom «Kreštana», by k ulaveniu veľkej biedy a nedostatku svojich ťažko navštvivených spolubratov svojimi milodarmi prispievali. Hojná odplata v nebesiach, vďačná modlitba podporených bude odmenou každého haliera na ten cieľ obetovaného. Každý, i najmenší milodar pre úbohých pohorelcov vďačne prijme a kvitovať bude farský úrad v Bielompotoku (Árva m.).

Andrej Doránszky, farár.

Pút' do Paray le Monial-u, Lourdu, Einsiedeln-u a Wilten-u.

Odchod 3-ho augusta. Cesta povedie na Viedeň, Linz, Innomosty, Einsiedeln, Zürich, Genf—Paray—Lyon—Toulouse—Lourdes a pri návrate na Wilten pri Innomostach. — **Do Jeruzalema a sv. zeme na 1-ho oktobra.** Sprievodci: *Gedeon Dömötör*, farár v Budapešti II. okres.

Ceny:

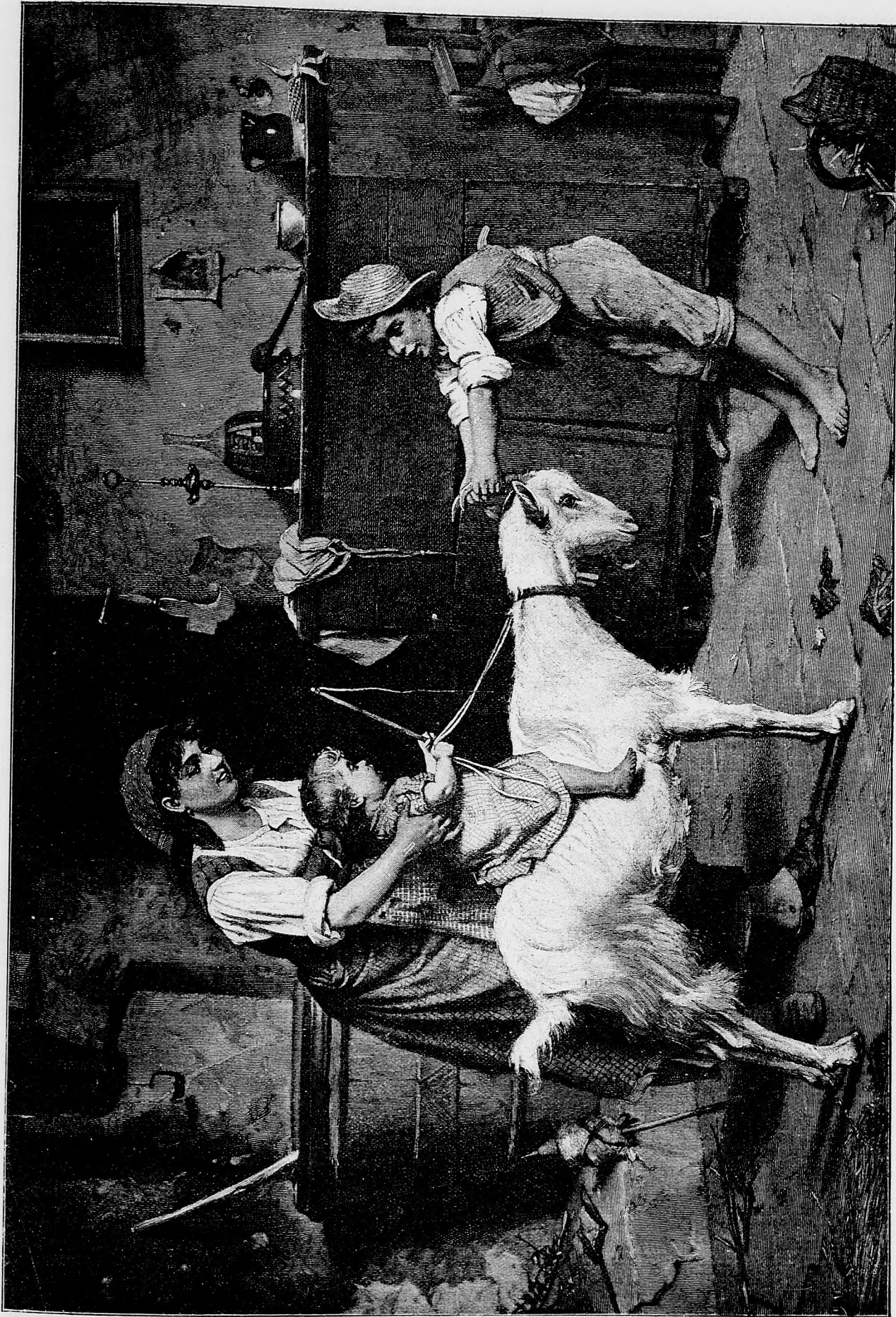
Do Lourdesu	III. trieda	100 zl.
“	II. “	180 “
“	I. “	240 “

so 7 dňovým zaopatrením.

Do Jeruzalema	III. trieda	142 zl.
“	II. “	290 “
“	I. “	350 “

trvanie cesty 1 mesiac.

Kolok od oznamov. Jeho veličenstvo sankcionoval návrh o zrušení kolku na plakáty, kalendáre od oznamov. Od dňa 1 júla nebude sa už platiť 30 kr. od každého oznamu, plakáty (reklamné cedule, rozdávané na uliciach, časopisecké prílohy) budú tiež osvobodené od jeden- dvojkrajciarového kolku, konečne prestane i kolok kalendársky, tak že kalendáre zhotovené tohoto roku na rok 1901, budú už bez kolku.

Či bude z neho husár?

CHÝRNIK.

Doctorát. Pán Gustáv *Szellenecsey* 22 ročný mešťanský syn so Žiliny zakončil právne štúdiá na kr. universite v Koložvári a bol tam dňa 26-ho júni b. r. za doctora promovaný.

Púť na Mariu Bešňu. 14-ho augusta tohoto roku pôjde processia z chrámu p. p. Františkánov (IV. okres) na Maria Bešňu. — Ti nábožní veriaci, ktorí chcú účať vziať na tomto sv. púťe, nech sa dostavia do chrámu pp. Františkánov 14-ho augusta ráno o 6-jej hodine. Po sv. omši sa v mene Božom pohneme. — V Budapešti 8. júli 1900. A. Rösler, spevár.

Sňah v júli. Z Tyrolska píšú nám: Oznamujem, že so soboty na nedeľu, t. j. so 7. na 8-ho v noci tu napadlo mnoho sňahu a síce tak nízko, že prikriľ až tie najnižšie vrehy a kopce a taká zima panuje, že ľudia musia nosiť zimný odev. Celý týždeň už, čo nevidieť slnka pre samé hmly.

Z Haliče. Pre škandalózne hospodárstvo v menších mestách haličských miestodržiteľstvo zastavilo obecnú autonomiu a správu obcí odovzdalo vládnym komisárom. Temer vo všetkých prípadoch dokázalo sa, že kazarskí úžerníci strašným spôsobom hľadali na obecnom majetku. Tak na pr. mesto Trembovla má krásne kameňolomy, ktoré mali v prenájme židia za 600 zl. ročne a vládný komisár dal ich do prenájmu hneď v prvom roku za 15.000 zl. A tak je to aj po iných mestách.

Drotárskym chlapcom v Berlíne nedobre sa vodi. Na zakročenie nášho zahraničného ministra nemecké vrchnosti zakročujú síce v prospech tých chlapcov, ale minister vnútra napriek vyzýva hornouhorské stolice, aby upozornily obecnstvo na to, a menovite aby chytili istého Kubacsika alebo jeho povereníka a zaviedli proti nim súdne pokračovanie. Kubacsik dodáva síce slovenských chlapcov do Berlína, kde sa im potom veľmi zle vodi, lebo musia nad sily pracovať a pri tom ich nedostatočne chovajú a všelijako trápia. Pozor teda rodičia, a obozrite sa, komu máte sveriť deti svoje.

Päť životov za jedno zaucho. Z Berlína sdelujú: Plechársky majster Sokloweck pre akúsi maličkosť potalzal sa so ženou, dal jej zaucho a odišiel po práci. Po jeho odchode žena sobrala štvoro svojich detí — najstarší chlapec mal 6 rokov, najmladšie bolo polročné — vyšla s nimi na chodbu štvrtého poschodia, poshadzovala deti jedno za druhým, potom sama skočila za nimi. Deti ostaly na mieste mŕtve, ona bola ešte pri životte, ale na smrť dodrúžganá.

Peking je prastaré hlavné mesto čínskej ríše a na prvý pohľad podobá sa obrovskej šachovnici, vyplnenej štvorcami domov, palácov, chrámov a zvoníc,

ktorých prehnuté strechy zafarbené sú na žltu, modro alebo na zeleno, Okolo mesta tiahne sa štyrnásobná hradba múrov a valov; od šeststo rokov trvá tento pancier, v ktorom hlavné mesto so svojim millionom obyvateľov div že sa neudusí. Múry pekingské vyčnievajú z roviny do výšky 14 metrov, dolu sú 26 metrov hrubé, hore 20. Najkratší prístup k Pekingú je pozdĺž rieky Peiho, preto i ústie rieky stráži pevnosť Taku, pre ktorú boly od roku 1859 tri veľké bitky Europčanov proti Čiňanom. Čo má Peking zvlášte pamätného, je letný palác cisárov, v ktorom je cisárska knižnica s drahými rukopisami a cisárska klenotnica. I jedna, i druhá utrpely veľké škody, keď europejskí spojenci roku 1860 po prvý raz vstúpili do Pekingú, Ulice pekingské sú široké, nedláždené a sú stále preplnené zástupami peších s obvyklým vejárom v ruke; mandarini vozia sa na dvojkolesných vozíkoch, obchodníci jazdia na osloch a karavany veľblúďov prepletajú sa pomedzi svet. Žobrákov je v Pekingú ohromné množstvo, tvoria zvláštnu kastu a majú svojho kráľa. Peking pozostáva z dvoch čiastok: z mesta čínskeho a tatárskeho; v tomto je cisárov palác, pilne strežený «dračou gardou». Čínske mesto je mestom obchodov, hostincov a zábavných miestností, divadiel a herní. Obchod vedie sa s čajom, kožušinami, nábytkom a hodváhom. Vedľa nádherných čínskych chrámov Slnea a Zeme pozoruhodná je katolícka gotická katedrála, ktorú teraz sborili. Na «bielych diablov» (Europčanov) má Čiňan veľkú zlosť, ale ešte väčšiu na tých svojich rodákov, ktorí zriekli sa pravého náboženstva a prijali vieru Západu.

Vp. Andrej Rojko, farár na odpočinku nám už niekoľko rázy písal, že pri jeho vysokom veku (do 80 rokov) cíti nadchádzajúce oslabenie telesných síl. Vždy nám slzy vyhrkli, keď túto smutnú zprávu sme dostali. Ved je on priateľom ľudu ducha hrdínského a vytrvanlivý bojovník, spolupracovník «Kreštana». Teraz nám sdelujú: že na ľud ani pri svojich neduhoch nezabúda, ale ide napísať «Otcovský hlas ku svojmu ľudu», ktoré dielo do 15-ho júla v osobitnom vydaní vínde z tlače. Cena jedného výtisku je 10 halierov, 10 výtiskov 90 halierov; 25 výtiskov 220 hal., 50 výtiskov 400 hal., 100 výtiskov 800 halierov. Knižičky obetivý rodolub môže odpredať, alebo rozdať. Prihlasy a peniaze pošlite na: «*Szent Gellért nyomda Budapest, VIII., Práter utca 44.*»

Oravský rezník. V Budapešti okolo vonkajšej Kepepešskej cesty bývajú zahradníci, u týchto robievajú samí Slováci. Niektorí z mladších týchto Slovákov zvykli v tom vyhľadávať všetkú češť, že sa po nedeľach napijú, medzi sebou vadia a peniaze premarhajú. 24-ho júni v deň sv. Jána Krstiteľa povadili sa Štefan Kaprálik z Hruštína, a Štefan Snovák z Vaňovky (Orava). Prvší je regrútom a cítil s byt na cti urazeným Štefanom Snovákom; vyťahol teda nôž a tak dopiehal Snováka, že ho museli do nemocnice odvieť, kde ubohý človek po štyroch dňoch vo veľkých boläsťach zomrel. Oplakáva ho manželka i celá rodina. Rezníka polícia chytila a uväznila. — Chráňte sa oálenky!

Povďační ľudia nachodia sa ešte i v dnešnej dobe. Tak jesto mnoho osôb, ktoré od choroby svojej skrže Müllerov duplovanom-magnetický kríž ači hviezdu oslobodené sú, ktoré výraz dávajú radosti a povďačnosti svojej, a vynalezcovi čo len v pár riadkoch svoje uznanie vyslovujú. Tak dnes máme nasledujúce riadky po ruke: «Ctený Pán Müller! Ja dlhý čas trpel som na lúpanie ľavej nohy, na bezsnivosť a klopania srdca. Náhoda ma oboznala s vašim elektromagnetickým krížom. R. B. Nr. 86967; kúpil som si jeden za 3 zl., 12. júli roku 1899; odkedy ho nosím a upotrebúvam, je po mojej chorobe. Preto pokladám si za povinnosť, Vám moju najúprimnejšiu vďaku vysloviť s tou prosbou, by ste mne ešte jeden taký kríž, pre môjho priateľa V. H. — tú istú chorobu majúceho — sem poslal. S úctou Martin Neu, hostinský v kantíne, Budapešť Rettek-ulica, kasáreň». Preto odporúčame všetkým trpiacim na lámku, lúpanie, zádach, bezsnivosť hučanie uší, padúcu nemoc, by sebe jeden apparatus, ktorý len 3 zl. stojí, od pána Müllera Budapešť V. Kalmán-uteza, Nr. 20 objednali.

Zavedenie sladovej kávy, ktorá asi pred desiaty rokmi sa objavila a dnes takmer po celom svete rozšírená jest, vykazuje stále blahodarnejšie výsledky pre zdravie a národohospodárstvo. Nemožno ani oceniť, jaká úspora peňazí a jaké povzbudenie zdravia a síl, týmto zdravotným domácim nápojom, ktorý firma Kathreiner teprv všeobecne zaviedla, docieleno bolo. Nenie zaiste ďaleká doba, keď Kathreinerová sladová káva Kneippova, či už jako najlepšia prísada k zrnkovej káve, alebo tam, kde zrnková káva lekársky zapovedaná je, i čistá používaná sú, v každej rodine sa udomácní. Každý hospodyni možno blahopriať, ktorá toto dôležité zlepšenie nášeho domáceho nápoja ku blahu svojích príslušníkov zaviedla, alebo zavedie a prevádzka bude.

*

Jeden znamenitý liečivý apparát. Dvojnásobný elektromagnetický kríž ači hviezda N. B. nr. 86967 má, ako už mnohokrát dokázalo sa, výborný účinok. Máme dnes vzťahom na podivné liečivé účinkovanie jedno svedectvo po ruke, ktoré osmeľujeme sa uverejniť: «Blahorodenému pánu Müller! Váš láskavý príspevek obdržal som a som smelý odpovedať na otázku: Ja nosím elektromagnetický kríž nr. 86967, odkedy mi ho vaše Blahorodie dalo, neprestajne. Cítim sa mocnejším a veselším. Pán Gejza Boldog, ktorý už 40 rokov na padúcu nemoc trpí, cíti sa značne lepšie, nápady sú uňho kratšie a slabšie. Pán Steinhibel necíti už 10 dní po nosení vášho apparátu žiadne boľasti, má sa o mnoho lepšie a spí lepšie. Pán Štefani, ten starý pán na lámku trpiaci cíti sa tiež značne lepšie, a málo boľasti má. Vašej priazni odporúčajú sa a najsrdečnejšie vďaky vyslovujú, ostávajú s úctou J. Khoós, kňaz v Budínpešti». Preto možno dvojnásobno-elektromagnetický kríž, ktorý u pána Alberta Müllera v Budínpešti V. Vadász-uteza 42/a je dostať všetkým odporúčať, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc (epilepsia), zádach, hučanie uší, ďalej na všeobecnú chorobu čuvov a pozbavenie síl trpia.

DOPISY.

Rojkovo.

Pochválen buď Pán Ježiš Kristus!

Vážený Pán Redaktor!

Jako pltník mnoho som už v živote mojom zkusil, mnoho tovaru som už do Komárna zviezol, bol som už i v nebezpečenstve života postavený, keď sa mi plť stroškotala a predsa som ešte nikdy nezkúsil tej bezočivosti židovskej, ktorú si osvojil Mišo Šteiner skleplník v Rojkove za päť týždňov obydlený. Tento čeladník napriek celej obci obydľil sa v Rojkove. Obec sa oproti tomuto postavila a vo výborovom zasadnutí obecnom uzavrela, že Miša do obce prijať nemôže z nasledujúcich príčin:

1. Žid sa mal vykázat svedectvom mravnosti od tej obce vystaveným, kde sa posledníkrát zdržoval.
2. Jako vedomo, jeho sklep na Gombáši behom jedného roku dva rázy bol úradne zatvorený.
3. Prijatie jeho do obce by bola nová farcha pre obec neznesiteľná.

Uzavretie toto bolo židovi osobne doručené. Celý výbor — 12 chlapov — k židovi sa dostavilo a vyzvali ho, aby sa osvedčil, či chce z obce vyjsť pekným spôsobom alebo nie? Žid s. trochu nafakal, ale poddal sa predsa nechcel. Ba odkazoval výboru, že on je nie strachoprd, jako bol predošlý žid, že on od strachu pre naše vyhrážanie nezomre.

Výbor pevne stál na svojom, ako skala. Druhý a aj tretí raz sa sišiel a to isté uzavretie vyniesol čo prvý raz, totižto: že žida do obce prijať není možno, tým menej, lebo v Pešti stojí pod kriminálnym vyšetrovaním.

Medzitým židovi obloky v noci vymlátili, čo ja nedržím za vec dobrú a mravnú. Žida netreba biť palicou, ani obloky mu mlátiť zvaráčami. Najlepšia pre žida bitka je: neozrieť sa oň, nekupovať nič od neho. A naši statní Rojkovci sa v tomto ohľade čestne zadržali; zaviazali sa dobrovoľnou pokutou od Miša nič nekupovať.

Keď žid toto videl, chytil sa fortieľu, zadal žalobu oproti obci, že mu smťou vyhrážajú. Bola i inkvizícia, ale bez výsledku, lebo žid žalobu odvolal a celkom upokorený ešte o odpustenie prosil a vyznal, že veľkej dopustil sa hlúposti, keď sem ku nám bývať prišiel. I osvedčil sa, že on od nás odvandroje, jestli mu náhradu — 60 zl. — udelíme.

A kto fa sem volal? Obec? Nech ti náhradu ten liberál dá, ktorý fa sem dopratal, znela jednohlasne odpoveď výboru. Žid vidiac, že nemá ani jedného ktorý by ho zastal, prisľúbil výboru, že sa odprace behom 48 hodín a že nikdy v žiadnej dedine v Liptove bývať nebude. Žid vyplnil slová a vypratal sa so svojimi handrami a so slzami v očiach stratil sa, ako sa sám vyslovil, na veky z Rojkova.

Obec sa raduje, vietor mierny pokoja na nás duje; slnko sa usmieva, voda bystro tečie, Váh Miša Steinera do Komárna vlečie. Sláva nášmu výboru, že statne bojoval, a žida Steinera tak čestne pochoval. Teraz je už pokoj v susednom Rojkove, Podšípom i u nás i vo Federove. Len Judáš Jakubov soptí, kričí blačí, zúri; troch židov by chcel mať v obci, tak mu v hlave búri. No len počkaj synu Jakubov príde na Dunča mráz, a na skalu kosa, nepadne viac na dušu tvoju horemyselnú, krásna nebies rosa. Boh sa pyšným protiví, pokorných miluje, i Teba synu Jakubov trest Boží sleduje. Syr tvoj ver oplešnie, zemiaky pohnijú, seno tvoje, lúky tvoje podlošť tvoju neznajú. Len pokora, žiaľ a ľútosť ňa môže ratovať, ináč pýcha tvoja i so syrom i lukami bude ňa katovať.

Pltník.

Poznámka R. Sláva vysokováženém predstavenstvu v Rojkove! Vy ste všetkým obciam kresťanským takým krásnym príkladom poslúžili, že vás budú s obdivom spomínať dnes na všetky strany tisíce predplatiteľov! Zo srdca blahozeláme tak zdarnej obci k tomu víťazstvu a ku takým predstavením! Tých ste si nie nadarmo vyvolili, bo svedomite konajú svoju povinnosť a úplne zodpovedajú tej dôvere, ktorú ste v nej mali. Ešte raz: Sláva vám všetkým!

Žida dotieravého ste sa teda ztriasli. Ale jako s dopisu vyrozumieme, predsa vám ostal na krku akýsi pokrstený Jakubko. Nuž že tento holomok má židovské meno ty by ešte nič nerobilo, ale má tuším aj dušu docela židovskou cesnakovinou prepáchnutú. Nuž nech ho to etí v prostred osvedčených statočných spoluobčanov kresťanských. Lakomosť, pýcha, láskanie sa s nepriateľmi sv. kríža, tupenie kresťanských pohybov: to už len takému človekovi svedčí, ktorý len na vonok je kresťanským Jakubom, ale v duchu horší je nežli traja Kóbovci a Steiner Mišovci!

Novomestský bánffyhusári.

Nové Mesto n/V.

Cteným čitateľom nášho «Kresťana» je známo z mojich dopisov, ako sa previedla voľba obecného predstavenstva u nás. Nebola to vlastne voľba, ale vymenovanie skrze obecný výbor, v ktorom kazari a ich rozkazom sa koriaáci poslušni kresťania sú vo veľkej väčšine. Starých, čestných, v službe obci sošedivých prisažných ani nekandidovali, lebo sú opravdoví veriaci kresťania, privrzcenci našej kresťanskej ľudovej strany; a žiaľbohu u nás je už dnes diskvalifikáciou, keď niekto sa neohrozene pridržia svätého kríža. Kandidáciu urobili takú, že na tri miesta kandidovali síce troch na každé miesto, ale vždy tých istých troch; a takto previedli vlastne nie kandidáciu, čo výboru dľa zákona prislúcha, lež voľbu samú.

A potom proti voľbe saméj bola zadaná appellácia. Ako sa inakšie ani očakávať nedalo, pri stolici odvrhli našu appelláciu a voľbu potvrdili. Staré príslovie je, že: vrana vrane oko nevykole» a tak sa zdá, že Széllové sľuby ostaly len prázdnyimi slovami a jeho označený

režim zákona práva a spravodlivosti ešte nepreniknúl k srdečkám veľkých pánov v Nitre — tí ďalej bašujú a blažia nás v duchu svojho bývalého povestného chéfa Bánffyho.

To sa samo sebou rozumie, že budeme appellovať na ministra a nádejeme sa, že naša spravodlivá vec tu nebude riešená v náš neprospech len preto, že sa nekľaníme kazárskej hviezde, ale bojujeme pod znamením svätého kríža, že sa neohrozene priznávame k ľudovej strane, ktorá chce zachovať našu dobrú uhorskú vlasť nášmu Vykupiteľovi, kresťanstvu.

V novom Meste n/V. máme i nižšiu štyry-triedovú reálku, jedínú to židovskú konfessionálnu školu v Hornom Uhorsku. Právom by sa dalo očakávať, že z našich mozoľov vytučení páni židáci túto svoju židovskú reálku bohato a skvôstne všetkým vystroja a zásobia tým viacej, že na vonok robia lomoz a krik, že je tento ích ústav bašta pevná vlastenectva v horných Uhrách! Oh, ty moje drahé Uhorsko, ak by Tvoju celistvosť malý ochraňovať len takéto bašty, to by si Ty nevydržalo nie nové tisíc, ale ani storočie!

Nuž ale vlastenectvo pánov kazárov prestáva, keď treba siahnúť do vrecka. Oni nielen že si vyprostredkovali veľkú štátnu podporu, nielen že berú od kresťanských žiakov 50—70 zl. učebné: ale ku tomu žiadali od mestského výboru, aby im mesto platilo na ich ústav 1000 korún ročne, čo im bolo aj veľkou väčšinou odhlasované. Hanba tým kresťanským výborníkom, ktorí nielen že poslušne to odhlasovali, ale sa pritom ešte i vystavili. Koľkože je v Uhorsku katolíckych a protestantských ústavov, kde tisíce židov sa učia, ale za to od nich ani vyššie učebné nepýtajú, ani podpory nevynútia? — To je žiaden kunšt, vlastenčiť na cudzý účet: «keby «noví páni vlastenci» mali len trochu citu uznanlivosti a slušnosti, nuž by nežiadali, aby chudobný remeselník platil na ich «ochrannú baštu maďarstva», z ktorej on nikdy nebude mať žiaden úžitok. Proti odhlasovaniu tejto podpory niektorí svedomití a neohrození výborníci appellovali ku stolici — ale tam boli oslyšaní; teraz sme zvedaví, čo povie pán minister a ako sa im tu dosvedčí nová doba spravodlivosti, či predsa bude museť neborák kresťan na takú školu, do ktorej ho je celkom nič, platiť.

Čakáme a tešíme sa, že ústredná kancelária našej ľudovej strany zariadí ľudové shromaždenie i v našom okrese. Je to potrebné pre obrodienie tunajšieho kresťanstva — ač ako teraz veci stoja, u nás je isté víťazstvo ľudáka pri budúcich voľbách do krajinského snemu.

Stará firma.

Štiavnik.

Slavná Redakcia!

Ešte v januári 28. — r. 1900. — sme si v obci našej založili potravný spolok, o ktorom ale posavď sme nič neuvěřnili z tej príčiny, ponevác stanovy naše potvrdené neboly. Ponevác ale potravný spolok náš čo firma u kr. sedrii vnesený je, z príležitosti tejto s radosťou vám sdeľujeme, ako povstal spolok náš. Sdeľujeme to aj preto,

aby občania naši po svete, menovite v Amerike sa trápia o spolku našom čítali, spolok náš podporovali, účastiny kupovali, ženám a rodinám prísno odpísali, by do spolku nášho čo údovia vstúpili.

Myšlienka založenia potravného spolku v obci našej je myšlienka samého ľudu nášho. Od dávna žiadal ľud náš vládnuť svojim vlastným spolkom. Do Veľkej-Bytče chodil kupovať ďaleko je ľudu nášmu, najmä v zime a v zlém čase. Potom aj my sme si hlboko do srdca zaštepili to heslo: «*Krešťania, kupujte len u krešťanov*».

Miestny dôst. p. farár, Štefan Ballay za 30 rokov svojeho tu účinkovania vychoval ľud nábožný, zralého smýšľania, ktorý ľud s radosťou prijme zásady slobody krešťanskej.

Prvé valné shromaždenie spolok náš mal 29. apríla 1900. Aby dom potravného spolku nášho na najsúcejšom mieste stál, kúpil spolok majetok od veľactenej panej Marie Bartha. Že majetok svoj spolku nášmu doprial, všetci údovia spolku za dobročin tento verejné vďaky jej tu vyslovujeme. Za majetok spolok platil 4500 zl.

Dom potravného spolku stavia František Polanský. Vyjednaná summa obnáša 4460 zl. Traversy dal sám spolok v cene 500 zlatých, ako aj potrebný kameň k fundamentu. Dom náš je blechom krytý.

Spolok náš pozostáva z účastín. Cena jednej účastiny je dvadsať (20) korún, 10 zl.

Jak veľmi oduševnený je ľud náš, toho dôkazom je, že posavád skoro 500 účastín značí peknú budúcnosť splka nášho.

Nepriatelja spolku nášého odhovárajú ľud náš od spolku, lenže daromné je to namáhanie, lebo ľud už je nie tak zaslepený a sprostý, aby zväbil a sviesť sa dal nepriateľom každého pohybu krešťanského.

«Cieľom spolku je pre údov spoločne zaobstaráť potravné články, údom spolku všetky články v dobrom stave a v ľavnej cene predávať, údom spolku pomerne dľa účastín im prináležiace podiely ročite v hotovosti vyplatíť.»

Hľa jak vznešený cieľ spolku nášho!

Milí bratia a sestry v Štiavniku a v obci Hvoznica osadení, milí bratia a sestry v Amerike a vo svete sa rozídení, pamätajte na spolok náš, vstúpte do spolku nášho, kupujte akcie, a v krátkom čase presvedčíte sa, že spolok náš kvitnúť bude! S Bohom!

Údovia direktoriama a dazerajúceho výboru.

Predmier.

Veľbný Pán Redaktor!

Prosím úctive o uverejnenie týchto mojich niekoľko riadkov.

Nedávno boly u nás obecné počty. Medzi inými výdavkami bola i poprava svätého kríža, ktorý stojí na ceste vedúcej z obce našej na železničnú stanicu. Poprava svätého kríža dohromady niekoľko halierov stála. Proti tomuto výdavku slovo svoje zdvihol jeden úd, slávny a krivonosý úd, Herr fon Rosenzweig, pán veľkomožný žid a krémár.

Keby sa bol hradil cinter hebrejský, to by ten najnovší fabrikant v židovskom Trenčiansku, zaiste bol schvaľoval a Predmierci boli by kričali: «soll leben Herr fon Rosenzweig», «nech žije pán veľkomožný ružový konár!» (Že vraj konár! Prečo nie už somár? Sadzač.)

Keď ale pán veľk. židák vyslovil sa proti poprave sv. kríža, ani jeden predmierčan nezavrátil túto smelosť syna z rodu Izraela.

Škoda že som tam nebol! Ja by bol môresu naučil tohoto veľk. žida. Bol by mu vysvetlil, čo je to nám krešťanom ten sv. kríž!

Tak je to ale, mnohí predmierci vždy len u tohoto žida sedia, plní sú duchom židovským, nevedia samostatne myslieť, požidovčení súc, nevedia česť svätého kríža zastať! Hanba to veru! (Snád ich to prekvapilo len. Veď druhýkrát sa postavia na päty! R.)

Spomenutý Herr fon žid aj proti poprave plotu farského prehovoril. Obec povinná je farský plot popraviť. Židovi sa to neľúbi, lebo je to nie plot bochera alebo rabína.

A predmierci čušali, lebo ohúrení židom, nevedia k slovu prísť.

Predmierický pán dekan už 18 rokov odľahuje predmiercov od krčmy, a predsa najdu sa niektorí, ktorí radnej žida, ako chrám Boží navštevujú. Slepí to ešte ľudia, ktorí nevedia oceniť zásluhy vznešené.

Ak ani z tohoto pádu predmierci nezmudrejú, krčmu proti poprave svätého kríža vystúpiaceho žida nezanechajú, vtedy nie sú hodní, aby sv. meno krešťana mali. S veľkou úctou ponížený čiteľ *sv. kržia.*

Odkaz Redaktora ct. pp. Predmierčanom! Nemajte mi za zlé, že nemôžem mlčať. Kde vidím slabosť, lebo hlúposť, bojzlivosť, opustenosť a chudobu: nuž takých opustených ľudí iba oplakávať viem, ináč všetky chyby takému ľudu zo srdca odpúšťam v sladkej nádeji, že časom i tým svitne a obrodia sa k samostatnému, smelému krešťanskému zmýšľaniu. Ale čo riecť o Predmierčanoch!? Máte na čele človeka vysoko vzdelaného, známeho na široko a ďaleko. Robí váš p. dekan, čo len robiť môže, robí tak jako nie mnohí robia. Učí vás slovom, skutkom; zachrániť vás chce od užerníkov a nešetří času, ani obeti! Človek by myslel, že taký muž musí požívať nielen úplnú dôveru so strany svojich veriacich, ale že ľud by i do ohňa šiel zaň. Nuž teda sa dokázalo, jakí ste vy naši Slováci! Dokázalo sa, že čo by aj anjel z neba chcel sa za vás trápiť a vám úprimne pomáhať, vy len vždy o to máte tú najväčšiu starosť, aby ste akýmkoľvek spôsobom mohli odstrašiť a znevôliť vašich ochrancov. Veru v kom nieť apoštolskej horlivosti a trpezlivosti, musí vám otrčiť päty a práce svoje venovať takému ľudu, ktorý snád nie je tak nábožný ale za to v živote svojom ako krešťan hrdejší. Koľko ja sám znám kňazov v okolí Ostrihoma a Vacova, ktorí zutekali zo strán slovenských a šli medzi ľud menej nábožný síce, ale za to v sebedomí krešťanskom dôslednejší. Nemôžem to tajiť, že takéto pády sa mňa a každého ľudomila bôľno dotýkajú. Od Predmierčanov to nik neočakával:

skôr by sa človek nazdal svojej smrti, ako takej slabosti vašej. Odpusťte! nemôhol som mlčať! Buďte napozatým všade a vždy tuhý, svojmu duchovnému zo srdca po-vdační kresťania! Pán Boh s vami!

Odkazy redakcie.

P. V. M. Prešporok. V budúcom čísle. Také niečo nikdy neopozdí sa. Srdečný pozdrav!

M. J. v R. 17. r. Odpíšte, či mávate zimu, jakú chuť jesť, jako spíte, či sa v noci potíte. Potom vám poradíme.

J. K. v R. Pohladáme verše a súce uverejníme.

Fr. Š. v Čechách. Nemôžeme. Niet miesta.

Nebojsa. Máte to tu. Aj inokedy vďačne vás vidíme.

Vp. A. Rojko. Že vám židia smrťou vyhrazujú? Zazalujte ich! Veď máte svedkov! Len tí potom nech nemotajú. Tlačová pravota? To by sme najprv my museli vedieť. Neveríme, že by kráľ, právnik židom oznamoval, či kedy zavedie pravotu. Dovoľte, aby sme nám písaný list váš o tej veci uverejnili.

Mathias Rebetijak, Kefermark. Človeče, či ste mal času toľko popísať? Ináč dobre ste urobil. Opis vašej cesty do sv. zeme bude zaiste zaujímať čitateľov našich. Prepracujeme to a po kuse uverejníme.

A. R. Budapest. Dľa žiadosti vybavíme.

Mešťan. My odosielame Kresťana už v piatok ráno. Dopis v budúcom čísle. Boh vám žehnaj v statočných bojoch.

Veľké Kostolany. 27 ročný mládenec. Čo-to uverejníme z dopisu keď nie celý; len potom rozširujte Kresťana.

Jedon mladý drotár vo Vest Pruszk. Vám je tam dobre, preto i každý čítate Kresťana: blízko 3000 čísiel Kresťana chodí do cudzozemska, skoro toľko, ako doma. Bárs by sa nám tiež už lepšie viedlo.

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecestvo, že temer všetky ceny sú v korunovom mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 7·20—7·90 kor., peštianska 7—7·70 kor., z Bäcky 7— kor., banátská 7·10 korun.

Raž: 6·25—6·60 kor.

Jačmeň: na krm 5·60—6·10 korun, do pálenice — kor., na várku — kor.

Ovos: 5—5·30 kor.

Kukurica: 5·50—5·70 kor.

Proso: 5—5·30 kor., všetko po 50 kil.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27·30	26·10	24·50	23·40	22·50	21—
	6	7	7½	8		
	19·50	17—	15·80	11·80		

Otruby po 100 kil.: drobné 8·80 korun, hrubé 8·60 korun.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7—7·25 brnavá 7—, pestrá 5—, drobná 8—8·75, cúdená —. *Hrach:* 10—12—, lúpaný 18—, *Šušovica* horšia 11—, lepšia 18—, *Mak:* 23—24—, všetko po 50 klg.

Semená: Červená datelina nová 75—80—. Lucerna 64—66—, všetko 50 klg.

Sviňská masť 58—, Slanina $\frac{3}{100}$ —47—, $\frac{4}{100}$ 18·50—, udená dobrá slanina 54—55— po 50 klg.

Lekvár srbský transito 14·75— po 50 klg.

Petrolej trojkřížový 47—, dvojkřížový 42·50 za 100 klg. netto.

Olej repcový 75—76— za 100 klg.

Spiritus odanený rafinovaný 116·50—, denaturovaný 37—39—.

Remeň: funtovice k. 154—160; terey prima k. 150—158; anglické odpadky k. 145—148; teľaciny k. 460—470; pitlingy 270; koňaciny vrázkované k. —; tažené k. —.

Bliskavý remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spisy redakcii zaslané.

«Ja som nepoškrvené počatie», to jest **Lurdská Panna Maria**. Modlitebná knižka zvláštne pre čitateľov lurdskeho zjavenia Bl. P. Marie s lurdskými litaniami, novenami a dvoma lurdskými piesňami. Spracoval Jozef *Kompánek*, farár veľko-ostratický v biskupstve nitrianskom. Druhé opravené vydanie. Dostať: Tlačiareň Karla *Salvu* v Ružomberku (Rózsahegy). Cena v plátne viazaného výtisku s poštou 65 kr.

Časopis museálnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník III. číslo 3. V Turčianskom Sv. Martine.

Noviny Malých, s mnohými obrázkami. Ročník I. č. 5. Dostať v knihtlačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Vychádzajú predbežne v neurčitej dobe. Jedno číslo stojí 4 halieri.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Sošit XIV. Cena 12 halierov. Obsah: Dva oznamy. Mój súrod v deň menin. Osol a zajac. Dostať v Trnave u Adolfa Horovitzu. — Snažne odporúčame.

Prítel domoviny. Ročník XVI. Svazek 7. V predplacení 12 svazkov zl. 1.60. «Bez matek a bez oteu». Napsal Rudolf Jaroslav Kronbauer. Dostať u Edv. Beauforta v Praze.

«**Príroda a život**», časopis s obsahom velice poučným a vzdelavateľným vychádza na Král. Vinohradoch, korunná trieda 880. Práve vyšlo 3 a 4 číslo II. ročníka. Ročné predplatné obnáša len 1 zl. Žiadajte číslo zdarma na ukážku.

Ružencová knižočka. Albána Stolza, myšlienky o zoltári (ruženci). S obrázkami. Strán 76. Cena bola 15 kr., teraz 16 halierov.

Srdce k Bohu. Katolícka modlitebná, poučná a spevácka knižka. Dľa P. Aug. Lehmkuhla S. J. a iných najlepších a najnovších prameňov spísal a pobožnému a pracovitému ľudu svojmu podáva Martin Kollár, farár v Nádaši, redaktor «Katolíckých Novín». So schválením najdôst. Ordinariatu arcibiskupského v Ostrihome. Na oslavu Spasiteľa Ježiša Krista koncom 19 a začiatkom 20. storočia svojím nákladom vydáva Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. 1899. Tlačou «Austrie» Franca Dolla vo Viedni. Str. 571. Cena neviaz. výt. 1 koruna 20 hal., viaz. výt. v plátne 2 koruny, viaz. v koži so zlatorezom 2 kor. 50 hal., v chagr. so zlatorezom 3 kor. a so spinkou 3 kor. 20 hal. Titulný obraz: Sv. Rodina.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XII. číslo 4. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Sielnicz).

Mariacella v Stýrsku. Opísali Frant. V. Sasinek a Rupert Rehák. Vydal Martin Kollár, farár v Nádaši a Redaktor «Katol. Novín» v Trnave. Tlačou Adolfa Horovitzu. Cena 20 halierov.

Litanie loretsk. Výklad litaní. Krásne vystavená knižočka s obrázkom. Strán 52. Cena bola 26 kr., teraz 26 halierov.

Poriadneho, spoľahlivého učňa hľadá

JÁN VNUK,

kováčsky majster

v Kysuckom Novom Meste (Kiszucz-Ujhely).

OZNAM.

Prepositury novomestkej patriace

== mlýny ==

a síce v **Pobedíme**, v **Bašovciach** a dva v **Novom Meste n/Váhom** (nitrianská stolica) dajú sa do predaju. Jak by ale mlýny v **Pobedíme** a v **Bašovciach** odpredať sa nemohly, dajú sa len do **árendy**. Ti, ktorí skutočne vôľu majú mlýny odkúpiť, nech sa hlasia u pána

Ludvika Javorka

== advokáta ==

v **Novom Meste n/Váhom.**

Oznamy

pre naše noviny výlučne

len vydavateľstvo

KREŠTAN-a

== prijíma. ==

Piešťanoch!

Kúpeľnom mieste (železnica loco) sa jeden **Dom z veľkú ovocnú zahradu odpredá**, kupec keď sa pilno obráti aj šank recht by obsiahnul. Adres u Redakcie.

Do pozornosti

pánom roľníkom!

Každoročne objednávate mnoho hospodárskych strojov, a to z väčšej čiastky od firiem, ktoré Slovákom a kresťanom nežičia. Stroje sú obyčajne z ďaleka, drahé a v mnohých pádoch plané.

Kto potrebuje a chce si objednať **dokonalé, solídne a trvácne hospodárske stroje**, — lebo príslovie je: čo je dobré, je i lacné, — nech sa obráti na nižepodpísaného a žiada si cenník jeho hospodárskych strojov. Tento sa mu dopošle zdarma a franko. Veď už i železničný dovoz z Bytče je lacnejší, nežli z Nemecka, z Rakúska alebo z Pešti.

Michael Treskoň,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje
v Bytči (Nagy-Bittse).

Dvojnásobne elektromagnetický križ a či hviezda

R. B. N. 86968

uzdravuje a roz-
veseľuje, za čo
dobro stojíme,
pri lámke, zá-
duchu, bezsní-bl'adosti, migréne klopaniu srdca, boľeniu hlavy.
opilepsii, závratu a iných chorobách nervov,
I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom
odstránené.Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo,
že môj aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý
na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v
Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetická
hviezda a či križ nr. 86967 na základe svojej vymeranej
liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. Ten chorý
človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní
nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič
nemohlo pomôcť, prosím môj aparát upotrebiť.**Malý aparát stojí 4 krun.** ktorý je len pre deti
a pre veľmi slabé ženy.**Veľký aparát 6 krun.** Pri ťažkých chorobách
zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dobiereou alebo
s vopredným poslaním peňazí rozposiela hlavná ústredná
predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko**ALBERT MÜLLER,**

Budapešť, V., Vadász-u. 42. M. Kálmán-u. na rohu.

Založená 1735.

*

Telefon 395.

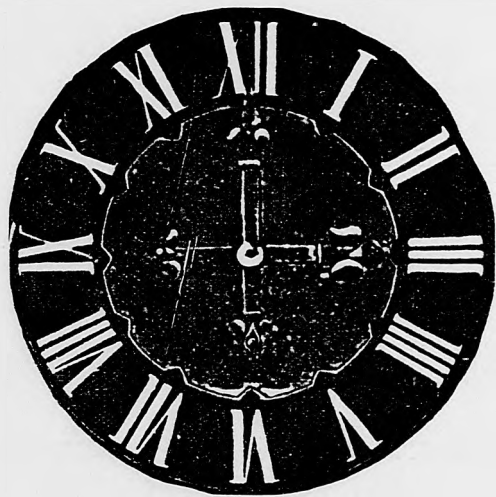
Mestská lekáreň k**ČIERNEMU ORLOVI****Temešvár,**

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adressa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je
najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným
rheumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, picha-
niu, boľeniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne
po 1—2 natrení. Nesčíselné vdakočinenie to dokazujú. Cena
flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 korona.**Vodka na prsá a na plúca:** Výt'ah z kolociera s
vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom
výborného výsledku, doposiaľ je neprekabáteným prostried-
kom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli,
somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute,
pri zachripnutí atď. Vela vdakočinení potvrdzuje istý výse-
dok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky
na prábu 1 korona.**Krv čistioce pilulky temešvárskej mestskej**
lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne
účinkuje bez toho, že by prameňom krčov bola, alebo aj
v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky
odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute,
pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých
chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 42
halierov, šest' škatuľiek 2 koruny, 10 halierov.*Tieto vypróbované a za výborné uznané
prostriedky dostať jedine v temešvárskej
mestskej lekární, a len vtedy sú oprav-
divé sú-li obdarené obrannou známkou
a podpisom. A preto varujeme sa falšo-
vaných a napodobňovaných falošných vecí.*Posielame s doberkou, alebo pred-
bežným poslaním summy (i s pričinením
32 halierov na balikovanie a poštové
útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dľa jednohlasitého osvedčenia lekárov a nelekárov

OKIC-ové**Wörishofenské Tormentillové mydlo****je nateraz to najlepšie mydlo.**Mydlo toto krome veľkej čistiackej sily ešte aj liečivý
účinnok má, nakoľko pri chrastách, pukline kože, vlasovom
prachu a iných podobných chorobách so studenou lebo
odstátou vodou so zdarom sa upotrebuje. Skrze upotre-
benie jeho koža stáva mäkou a hladkouNa každom kúsku **meno moje** a tieto slová: **Vöris-
hofenské Tormentillové mydlo** možno čítať.* **Cena jedného kusa je 50 halierov.** *Dostať v každej lekární droguerii, sklepe s drobným tova-
rom a u zástupiteľa pre Uhorsko, **ERNESTA MAYERA**
V MALEJ-PEŠTI.**Okicov vörishofenský lámkový liek**, ktorý je dľa neb.
prael. **KNEIPP**-a sostavený, s najlepším výsledkom
upotrebi sa proti lámke, lúpaniu, ischiasu, nervóz-
nému boľeniu hlavy atd.*Cena jednej sklenky je 5 korún.*Dostať v každej lekární a droguerii a u zastupen
pre Uhorsko,**Ernesta Majera v Malej-Pesti.****Mám česť v známosť doniesť,
že vážové hodiny vlastnoručne shotovujem.**Látka kovová najlepšia, stroj výborný, najnovší, chod
správny: následkom čoho ja za jejich trvácnosť čo najďalej
dobro stáť a ručiť môžem. Hodiny tieto vážové aj pod
naťahovaním riadne idú, od vetra a prachu sú sklenou
škryňou chránené. Vnútri nachodí sa pokazovacia tabuľka,
ktorá správny chod hodín kontroluje a ten istý čas dnu vo
váží ukazuje, ako i z vonku hodinové ruky.Moje hodiny bez všetkej fabričnej práce výlučne sám
hotujem a na patričné miesto dovážam.Krom nových vážových hodín aj akékoľvek naprávanie
za ľavnú cenu a pri úplnej garancii poďujmam.
V Baňskej-Bystrici, roku 1899.**Michael Stollmann, hodinár.**